

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Arengud seoses etüleenoksiidi juhtumiga

Kristi Kallip

Põllumajandus- ja Toiduamet

08.04.2022

3.12.2021 toimunud infopäev „Toidu tagasikutsumine“

- ettekanne“ **Etüleenoksiidi sisaldavate toodete tagasikutsumise protsessi näide**“ leitav toiduteave.ee koduleheküljelt.

Täna sed teemad:

- Kuidas edasi?
- Saksamaa Riskihindamise Instituudi (*BfR- Bundesinstitut für Risikobewertung*) hinnang:
 - Seesamiseemnetes esinevate ETO jääkide terviseriski hindamine ([Health risk assessment of ethylene oxide residues in sesame seeds](#))
- EFSA seisukoht BfRi hinnangule:
 - [Statement on the BfR opinion regarding the toxicity of 2-chloroethanol](#)

Ethylene oxide juhtumi käsitlemine Euroopa Liidus

2022. aastal on toimunud kaks uut kohtumist:

- 20.01.2022 – tehniline töögrupp
- 16.03.2022 – kriisikoordinaatide töögrupp

20.01.2022 Ethylene Oxide tehniline koosolek

- Eesmärk oli kaardistada olukord liikmesriikides, Norras ja Šveitsis.
 - Liikmesriigid, Norra ja Šveits kirjeldasid oma tegevusi.
- EFSA andis ülevaate oma arvamusest 2-kloroetanooli kohta.
- Tulemas [määruse 231/2012](#) muudatus, millega kehtestatakse [määruses 1333/2008](#) loetletud **toidu lisaainete** spetsifikatsioonid (puhtusekriteeriumid).

20.01.2022 Ethylene Oxide (ETO) tehniline koosolek

- Alates 6. jaanuarist 2022 hakkas kehtima [rakendusmääruse 2019/1793](#) muudatus kus kehtestati teatud kolmandatest riikidest pärit, kõrgendatud ohuga, toodetele piiril toidukontroll.
- saadetise saabumisel piiripunkti peab importija esitama ühtse sisseveodokumendi (CHED-D) läbi andmebaasisüsteemi [TRACES](#)
 - ✓ Piiril teostatakse 100% dokumentide kontroll ning pisteline proovivõtt
 - + teatud kaupade puhul on vajalik päritolumaa pädeva asutuse poolt väljastatud [ametlik sertifikaat](#) ja [labori protokoll](#) kus kinnitatakse, et toode vastab EL kehtestatud nõuetele

20.01.2022 Ethylene Oxide (ETO) tehniline koosolek

- Tulemuse hindamisel tuleb alati kasutada ka laiendmääramatust.
- Tehti ettepanek kriisikoordinaatorite kohtumiseks.

16.03.2022 – kriisikoordinaatide töögrupp

- EL vajab ühtset lähenemist ja konkreetsemaid otsuseid. Hetkel palju erinevaid lähenemisi.

Saksamaa Riskihindamise Instituudi (BfR) hinnang

„Health risk assessment of ethylene oxide residues in sesame seeds“

- Saksamaa toidu ja põllumajandusministeeriumi ettepanek BfR'le ->
 - hinnata etüleenoksiidi ja selle metaboliidi 2-kloroetanooli toksilisust;
 - võimalusel tuletada toksikoloogilised läviväärtused;
 - saada teavet etüleenoksiidi metabolismi kohta;
 - saada teavet ägeda ja kroonilise mürgistuse kohta nendest toodetest mis sisaldavad saastunud seesamiseemneid;

Saksamaa Riskihindamise Instituudi (BfR) hinnang

„Health risk assessment of ethylene oxide residues in sesame seeds“

- **Etüleenoksiid** on genotoksiline kantserogeen seega ei ole tervisepõhise referentsväärtuse saamine riskivabalt võimalik. **Kõiki toidus leiduvaid etüleenoksiidi jääke peetakse ebasoovitavaks.**
- Analüüsitulemuste hindamisel hinnatakse **etüleenoksiidi ja selle metaboliit 2-kloroetanooli tulemust koos (summana).**
- Analüüside tulemused näitavad, et uuritud seesamiseemnetes muundus etüleenoksiid peaaegu täielikult 2-kloroetanooliks.
*puuduvad andmed välistamaks võimalust 2-kloroetanooli kantserogeensuse kohta.

BfR soovib hinnata 2-kloroetanooli toimet võrdseks etüleenoksiidi omaga.

- 4. oktoobril 2021 toimunud Euroopa Komisjoni tehnilisel koosolekul otsustati küsida EFSA-lt arvamust BfRi arvamuse kohta.
- Lisaks paluti EFSA-lt selgitust, millistel tingimustel peetakse MOE (*margin of exposure*) kriteeriumi kasutamist asjakohaseks.
 - MOE väärtuste alusel on võimalik hinnata genotoksiliste ja kantserogeensete ühendite poolt tekitatavat potentsiaalset ohtu inimese tervisele.

EFSA hinnang

„Statement on the BfR opinion regarding the toxicity of 2-chloroethanol“

- EFSA hinnangul on BfR võtnud arvesse paljude sidusrühmade andmeid, *va. andmed mis on saadus pärast BfRi hinnangu väljastamist.*
- EFSA nõustub BfR-ga, et hetkel kättesaadav info **2-kloroetanooli genotoksilisuse kohta on ebaselege.**
- EFSA ei soovita kehtestada tervisepõhiseid suunisväärtuseid või kontrollväärtuseid riskihindamiseks enne, kui on selgitatud välja kas 2-kloroetanool omab genotoksilist potentsiaali.

EFSA hinnang

„Statement on the BfR opinion regarding the toxicity of 2-chloroethanol“

Seega:

- Ei saanud EFSA teha järeldust 2-kloroetanooli genotoksilisuse ja kantserogeensuse kohta ega polnud võimalik tuletada ohutut taset ega teha 2-kloroetanooli standardset riskihindamist.
- EFSA nõustub BfRi arvamusel, et olemasoleva teabe põhjal tõenäoliselt ei ületa, pärast suukaudset manustamist, 2-kloroetanool etüleenoksiidi genotoksilist ja kantserogeenset toimet.

EFSA selgitus, mis tingimustel oleks MOE (*margin of exposure*) kriteeriumi kasutamine asjakohane

- *Kokkupuute piirmäär (MOE) ei tohiks kasutada sellistel juhtudel kui toidule ja söödale on lisatud genotoksilist kantserogeeni (nt. etüleenoksiidi).*
- *EFSA riskihindajad kasutavad MOEd selliste soovimatute ainete puhul mis võivad toitu sattuda keskkonnareostuse või tootmisprotsessi tulemusel.*

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Täna kuulamast!

Kristi Kallip

